

deel op. Zoo Steven van Zuylen het verbondschrift hadde geteekend, of de dwalingen zijner echtgenooten ware nagewandeld, zijn broeder zou zulk eenen eisch, althans in die dagen, niet hebben durven stellen. Zij dan ook Steven van Zuylen vóór dien tijd gestorven, toch heeft zijn huwelijk met Helena des Barres eenige beteekenis. Het weinige, dat wij van Steven van Zuylen buiten zijne afkomst ¹ weten, is, dat hij in 1551 Hofmeester van den Graaf van Egmont's Prinsen eersten schoonvader, was. Het gevolg diens magtigen Edelmanns — van Wiltpergk hebben wij reeds gesproken, en over Baptiste Vogelsanck straks nader — was na zijnen dood in de dienst zijner dochter en alzoo in die des Prinsen van Oranje overgegaan. Er volgt uit, dat Helena des Barres, om zoo te spreken, wortelvast in Breda was geworden, en waarschijnlijk tot het Hof des Prinsen of tot de naaste omgeving daarvan heeft behoord.

Nu leert ons het vonnis, dat wij in Bijlage D mededeelen, vee meer omtrent haar in verband met de Hervorming van Breda, dan oppervlakkig zou schijnen. "La vefve de Suuil," die tot tweemaal toe in dat vonnis voorkomt, is niemand anders dan zij; ofschoon haar naam anders dan in den aanhef geschreven is, ofschoon in den loop van dat vonnis misdaden van haar worden gemeld, die in de hoofdbeschuldigingen evenmin als in de gronden van veroordeeling zijn opgenomen. De steller van het vonnis wist misschien niet eens of merkte niet, dat de Vrouwe van Cormaillon en de weduwe van Suuil ² eene en dezelfde persoon waren. Het is niet nutteloos te zeggen, hoe dat bijkwam.

Na het dempen der onlusten en tegen de komst van Alva hier te Lande, had Margaretha voor de onderscheidene gewesten, nu en dan voor de onderscheidene steden, die zich in haar nadeel hadden onderscheiden, twee Commissarissen, veelal uit de leden der gewestelijke Hoven benoemd, die, volgens een bij hun berigtschrift gevoegd formulier, ter plaatse zelve moesten onderzoeken, wat er tijdens de onlusten van 1566 en 1567 was voorgevallen: b. v., wanneer de predikatiën begonnen waren; of er beeldstorm had plaats gegrepen, en door wie? of er Consistoriën waren geweest, en onder welke hoofden? of de plaatselijke Regering zich wel gedragen had in het te keer gaan der nieuwigheden, enz. Aan de laatste vraag zouden wij die belangrijke memoriën, door de Overheid der steden te hare verdediging ingeleverd, te danken hebben, waren zij niet òf geheel verloren gegaan, òf ten minste buiten ons naast bereik in de Belgische Rijks-Archiven. Voor 't overige hoorden die Commissarissen

¹ Hij was een zoon van Gijsbert van Zuylen van de Haer tot Vleuten en van Aleid Wtenham.

² Elders — zoover gaat de verbastering der namen in de vonnissen van den bloedraad — vonden wij haar zelfs Mle. Zoile genoemd.